

Nyt fra Blichermuseerne:

Blichermuseet på Herningsholm:

Ring til administrationen for Midtjylland-museet og aftal besøg. Museumsgade 32, 7400 Herning Tlf.: 9626 1900
www.museummidtjylland.dk
herningmuseum@herningmuseum.dk

Blicheregnens museum: Udstillinger:

STICKNING - ett hantverk att utveckla
Maj-sept. man.- fre. 11-16, lør. - søn. 11-17.
For resten af året se hjemmesiden el. ring
8720 5030 www.blicheregnensmuseum.dk
info@blicheregnensmuseum.dk

Malvinas Hus Spentrup: Udstillinger

1. april - 1. okt. lør. og søn. kl. 14-17
15. juni - 11. aug. + tir. og ons. 14-17 tlf.
8647 7047 bentogbirthe@mail.tele.dk

E Bindstouw i Lysgaard:

www.viborgstiftsmuseum.dk

Selskabets bøger kan købes på museerne

Dette billede tilsendt af Kristian Nielsen viser **Blichers segl** på et brev til Ingemann 21.3.1824. I 1800-tallet var det ganske almindeligt at forsyne breve med segl. Embedsbreve skulle altid forsynes med segl. I dag er det ikke mere så almindeligt, men jeg mindes stadig at have set min far forsyne enkelte vigtige breve med segl. Så blev der tændt et lys og lakken blev varmet op og smeltet ud over bagklappen på brevet og så blev der stemplet. Hvis der var flere dokumenter trak man en snor gennem papirerne og snoren blev heftet med lakken.

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet

Formand: Operasanger Erik Harbo
Næstformand: Lektor Helle Frisman
Sekretær og kasserer: Kursusleder James Lerche
Skuespiller Paul Hüttel
Museumsdirektør Bent Bang Larsen
Lektor Henrik Ljungberg
Lektor Dorrit Færk Møller
Fuldmægtig Peder Porse
Lektor Thorkild Holm
Adjunkt Anders Gjesing

Antal medl.: ca. 400 husstande
Medlemsskab: Husstand 150 kr.
Udland 175 kr. Institutioner: 200 kr.
Giro-nr 409 0780 (reg. nr. 9570)
Blicher-Selskabets adresse:
Havelodden 64, 4000 Roskilde
Tlf. 46 37 39 20
mail: erik.harbo@mail.dk
Blichernoter udgives 3 gange årligt
www.blicherselskabet.dk
ISSN 1602-2742

Arrangementer og kurser 2013

Onsdag 10. april 2013 (forventelig)

Forårsmøde og generalforsamling,
Kompagnisalen, Lærerstandens
Brandforsikring.

Lørdag den 10. august 2013. Bogdag
på Hald Hovedgård

Tirsdag 24. september Klassikerda-
gen: Gustav Wied

Seminar på Folkeuniversitetscentret
Skærum Mølle, fredag den 27. til

søndag den 29. september 2013 i sam-
arbejde med B.S. Ingemann-Selskabet

BLICHERNOTER MEDDELELSER FRA BLICHER- SELSKABET

November 2012 redigeret af Erik Harbo
Brug hjemmesiden www.blicherselskabet.dk

BLICHERNOTER indeholder

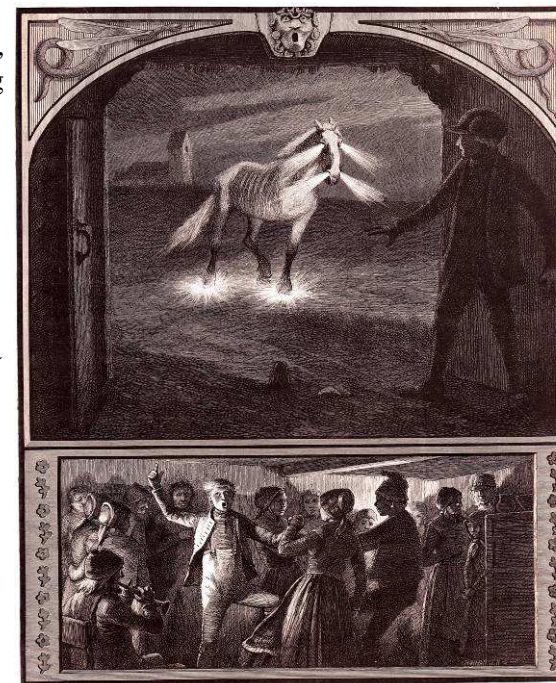
1/ Formanden har ordet	Randers, oktober 2012
2/ Hans Kruse: Fra Helligbrøde til Ærkeengel. Anmeldelse ved Helle Frisman	5/ Erik Harbo: To årgange af Brudstykker
3/ Henrik Ljungberg: Fra morgenstund til den mørke nat	6/ James Lerche: En Indbydelse
4/ Helle Frisman: "Ordets dag" i	7/ Årsgaven. Om E Bindstouw
	8/ Om maleren Hans Smidth
	9/ Blichernoter er på vej
	10/ Museer, arrangementer m.m.

Formanden har ordet

Blicher-Selskabets årsfest blev en meget dejlig dag i Teatermuseet i Hofteatret, ikke mindst for mig som formand for selskabet. Når jeg udtrykker en særlig glæde ved arrangementet, er det fordi jeg fik lov til at planlægge hele arrangementet, så det stod i poesiens tegn. Dette følges nu op af årsgaven, som vi udsender sammen med disse noter. Referat af aftenen følger i næste nummer.

Næste gang vi holder et arrangement er ved vores forårsmøde med generalforsamling i april måned. Der indkaldes til dette møde i martsnummeret af *Noter*,

men en foreløbig dato er ansat til den 10. april.

Forberedelserne til næste års udgivelse er i fuld gang. Det bliver en udgave af Blichers 2. rejse *Vestlig Profil af den cimbriske Halvøe*, Blichers rejse fra Hamburg til Skagen illustreret af kunstneren Jens Mathiesen. Forberedelserne til det kombinerede Ingemann/Blicherseminar på Skærum Mølle går også i gang nu ved sel-

skabets bestyrelsesmøde den 16. nov. *Billedet her på forsiden er af Hans Smidth til Mowns i E Bindstouw. Se artikel.*

Hans Kruse: FRA HELLIGBRØDE TIL ÆRKEENGEL

Anmeldelse ved Helle Frisman.

I 2011 redigerede Hans Kruse den fornemme udgave af Blichers to værker om rejsen til Sverige i 1836.

Lige før sin død her i 2012 nåede han at læse korrektur på en sidste udgivelse, nemlig et meget fint lille leksikon med titlen: FRA HELLIGBRØDE TIL ÆRKEENGEL.

Den lille handy bog består af et alfabetisk ordnet leksikon og Hans Kruses egne tegnede illustrationer.

Bogen er således meget pædagogisk og nem at orientere sig i. Vi kan f. eks. se, hvordan ca. 50 forskellige korsvariationer tager sig ud. Hvordan ser et malteserkors ud? Et Andreaskors? Et keltisk kors? Ja det ser vi på tegningerne, og baggrunden for, at de ser ud som de gør, får vi en kort forklaring på i leksikonet.

Mange figurer fra kalkmalerier er gengivet i stregtegning, og selvfølgelig har denne anmelder hæftet sig ved, at korbuemaleriet fra Spentrup af synagoga og ecclesia er med – og selvfølgelig med forklaring af allegorien i leksikonet.

Har man glemt, hvad apostlene hed, kan den mangel udbedres her, og man får anført, hvilke attributter de typisk er udstyret med, Peter og nøglen og den slags.

Små kirkehistoriske oplysninger er også med, lige fra aflad og klosterordner til reformation, grundtvigianisme og sognebåndsløsning. Et skema over helligdage i 1600-tallet og reduktionen af disse i 1770 kan man også finde.

Arkitekturbegreber leder man heller ikke forgæves efter, hverken når det gælder stilarter eller bygningsdele.

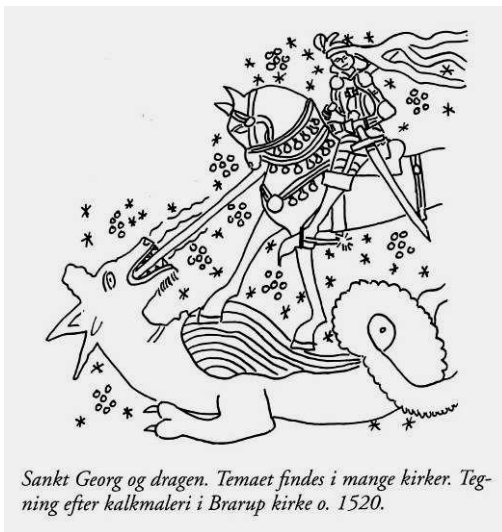
Også teologiske kernebegreber kan man orientere sig om, f. eks. syndefald og absolution.

Her savner jeg dog det helt centrale begreb AGAPE.

Men under alle omstændigheder er det en meget fin lille koncentreret bog, som man altid kan have ved hånden, når man besøger kirker hjemme og ude.

Den vejledende pris er beskedne 100 kroner.

Ordet Agape er det oldgræske substantiv for guddommelig kærlighed og for kærlighed til medmennesket. Desuden betyder det som udsagnsord "elske". Forlaget HIKUIN

Sankt Georg og dragen. Temaet findes i mange kirker. Tegning efter kalkmaleri i Brarup kirke o. 1520.

Illustration fra bogen. Tegning Hans Kruse

Blichernoter er på vej!

Billedet viser en pakkedag hos formanden. Arbejdet foregår tre gange om året i marts, september og november på Have-lodden 64 i Roskilde.

Forinden tilrettelægges Blichernoter i aftale med bestyrelsen, medlemslisten justeres i aftale med sekretæren, hvorpå formanden står for redigeringsopgaven og trykkes på den store, trofaste Afficio kopimaskine. Forinden har formandens kone læst den nødvendige korrektur og der er indkøbt papir til tryk af 500 eksemplarer. Vi er ikke gået over til farve, selv om der af og til udtrykkes ønske om dette.

Det største arbejde foregår i november, hvor årets boggave skal ekspederes. Bøger fylder ret meget.

Så er det altid spændende, nogle vil kalde det kedeligt, at se hvor mange forsendelser der kommer retur, enten pga.

postvæsenets manglende fantasi eller fordi et medlem er flyttet og ikke har givet besked. I gamle dage huskede postvæsenet en adresse i 3 måneder, men det gør man ikke mere. Desværre kommer breve jo også retur efter dødsfald.

Vores praksis er, at hvis et medlem ikke har betalt sit kontingent modtager han/hun en rykker i september. Hvis indbetalingen herefter ikke finder sted, sletter man som medlem.

Når pakkearbejdet er overstået inviterer formanden og hans kone på et stykke mad.

På billedet ses James Lerche, Flemming Henriksen, Gertrud Lerche, Bente og Erik Harbo, som er det nuværende pakkehold. Men mange andre har gennem årene givet en hånd med under mottoet

”Hvad gør man ikke for Blicher”

Erik Harbo: Om maleren Hans Smidth

Jeg forsætter den lille serie om Blicher-illustratorer med denne gang at fortælle lidt om Hans Smidth. Der er god grund til at vælge Smidth, når vi udgiver *E Bindstouw*, for selvom det var Carl Thomsen, der fik æren af at illustrere *E Bindstouw*-udgaven i 100-året for Blichers fødsel – en opgave han løste fremragende – (nogle af billederne findes i bookletten), så har andre kunstnere med stort held illustreret historien.

I serien ”Billeder af danske Kunstnere” 3. hefte udgivet af Foreningen ”Fremtiden” i 1886 er det Smidth, der bliver pålagt opgaven at udføre 6 tegninger til sangen *Mowns, Po trej Bien humper e Hælhejst astej*, sangen som Kjæn Pæster synger (se forsiden).

I bogen *Blicher Illustratorer* udgivet af Blicher-Selskabet i 1976, fortæller forfatteren H.P. Rohde om Hans Smidth, som efter hans mening var stærkt undervurderet i sin egen tid. Han blev født i Jylland. Han var en beskeden mand, der ved rejser havde sat sig ind i folks levevis på Blichers tid, en god forudsætning for at illustrere Blicher. Rohde omtaler den senere direktør for Kunstmuseet, kunstkritiker Karl Madsens indsats for Hans Smidth. I en artikel i 1882 tager han afstand fra Thomsens Blicherillustrationer til *E Bindstouw* og fremhæver Smidth. Det blev redaktøren F. Henriksen, der udgav *Ude og Hjemme*, der sørgede for at Smidth fik smør på brødet, idet han lod ham illustrere ugebladet og sørgede for, at han fik en indbydelse til at tegne til udgivelsen af *Mowns*.

Siden malede Smidth sine kendte bille-

der til *En Landsbydegns Dagbog* i den såkaldte gråt i gråt stil.

En udstilling i år 1900 gjorde den 61-årige Hans Smidth berømt. Karl Madsen siger ”at Tegnepennen var et Materiale, som faldt ham noget ubekvemt i Haanden og han kun sjældent forstod at anvende med synderlig Behændighed. De malede Toner lod ham lettere indvinde den tilsigtede Virkning. Han har i disse Graat i Graat malte Billeder faaet saa megen ”Farve” som der i saadanne kan opnaas, tilmed en Behandling, der er frisk, sikker, smuk, næsten elegant. Fremstillingerne er nøje afstemte efter Fortællingens troskyldige Tone, Opfattelsen lige saa jævn og ligetil som inderlig og sjælfuld.”

I vores tid har Hans Smidth opnået stor anerkendelse og der foreligger en række bøger om ham. Bl.a. kan man fremhæve Hans Edvard Nørregaard-Nielsens bog *Hedebilleder* udgivet af Kunstcentret Silkeborg Bad 1997, hvor mange af Smidths billeder er gengivet.

Blicher-Selskabet har ofte anvendt billeder af Smidth, bl.a. til forsiden af bogen *Blicher-Blicher* 2006 og i *Evigheds-kalenderen* fra 2010.

Henrik Ljungberg: Fra morgenstund til den mørke nat (*Fra causeri anvendt ved selskabets årsfest 2012*)

Tidens gang er et gennemgående motiv i St.St. Blichers forfatterskab: *tragisk* turneret i ”Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog”, *komisk* i ”Ak! hvor forandret!” – begge velkendte novelletitler.

I Blichers lyrik findes en lignende spænding i opfattelsen af dagens gang, årets gang, livets gang.

Ouverturen til digtsamlingen ”Trækfuglene” begynder ”Det er hvidt herude”. Digtet fik melodi af Thomas Laub i 1914, men Laub udelod en strofe fordi den ikke passede ind i hans melankolske iscenesættelse. Laub lyttede kun til den elegiske tone i digtet, tabets tone, han hørte ikke den boblende forventning der er i Blichers poesi altid. Strofen han udelod, var den om hanen, tamfuglen, der svinger sig op på hovedet af en sneemand (Blicher), klasker med vingerne og galer - og så spørger ouverturens lyriske jeg: ”Hvad monstroe han vil den Praler? Hvis endda om Tøe han spaaer!”

Ja, det gør han, for det gør Blicher altid. Blicher var en kristen præst og samtidig et meget jordisk menneske, en digter. Han ser altid på vejrudsigten. Altid på tabet som vilkåret og morgendagen som muligheden.

Efterår og forår i Danmark.

Blicher har været i Sverige om sommeren, og erindringens lys lever i ham. I prologen til digtsamlingen ”Svithiod” (det oldnordiske navn for Sverige) skildrer han en Efterårs-Blicher der står i sit landskab:

”Hvad flaggred’ hist bag Espens tynde Grene?”

En fremmed Fugl? – Jeg er dog ei alene –
En Reisende maaskee? Hvorfra? hvorhen?
Dit Navn? – ”Morkulla” – Ah! Min svenske Ven!”

Det er sneppen. Fuglen som trækker gennem Danmark fra nord til syd. Nu. Nu ser han den og længes efter det tidlige forår hvor sneppen igen rejser gennem det jyske landskab på vej mod det Sverige som Blicher er blevet fortrolig med – en fortrolighed og livsglæde som sneppen bliver symbol på; forårets offer:

”Tys, tys, tys! hvad hører jeg?”

Hvad er det, som rører sig

Hisset i Haslen

Med Raslen?

Med klapprende Vinger

Sig svinger?

Ja, ved Sanct Hubertus! der har vi den jo!

Nu bliver der hverken Rist eller Ro.

Tirez haut! tirez haut!

Hvilken stærk Magie

Ligger i

Disse mystiske Ord:

Er det ej, som om virkelig foer

Et electrisk Stød gennem Jægerens Bryst

Ved den tryllende Røst?

Fra Morgenstund

Til den mørke Nat...”

”Tirez haut” er fransk og betyder skyd højt. Skyd højt hele den lange forårsdag – fra morgenstund til den mørke nat. Det er nuets udsagn – livsglædens – og Blicher slutter sit sneppedigt og sin jagtdag med ordene:

”Og Jægeren hænger sin Bøsse hen;

Mon jeg er med, naar det hedder igjen:

Tirez! tirez haut!”

Sneppen i ”Svithiod” (1837) og sneppen i ”Trækfuglene” (1838) pusler i det jyske krat og trækker over den jyske himmel i gråvejr og lysvejr. Og jægeren/digteren nåede at være med flere år endnu.

Erik Harbo: *Brudstykker fra Blicheregnet*

Blicheregnet Museumsforening har gennem 32 år udgivet "Brudstykker fra Blicheregnet" som foreningens årbog til de 450 medlemmer i samarbejde med Blicheregnet's lokalhistoriske Arkiv. Det overordnede ansvar har bestyrelsen og den nedsatte redaktionskomite og forfatterne til artiklerne er både fra egnen og udefra.

Samtidig har foreningen nydt godt af samarbejdet med museets ansatte og her er grund til at nævne Hans Kruse, tidligere museumsleder, død i 2012, og Inger Michelsen, museumsassistent. Hertil kommer foreningens tidligere formand Eigil Overby, død i 2012, og Bente Sørensen, den nuværende formand foruden en mængde navne, som der ikke kan blive plads til at nævne her.

Når det gælder Blicher er det klart, at der jævnlig er fremkommet artikler om ham og hans tid i Thorning 1819-1825.

Brudstykker er tidligere blevet omtalt i *Blichernoter*, men her vil jeg nøjes med at omtale årgangene 2010 og 2011 for at give Blicher-Selskabets medlemmer et indtryk af denne interessante udgivelse.

Også i andre jyske Blicheregne har man haft tradition for at holde kendskabet til Blicher vedlige gennem lignende udgivelser, og det vil blive omtalt i det næste nummer af *Noter*.

Det er ikke småting, der er blevet fortalt i *Brudstykker* om livet i Thorning og omegn.

Ofte rørende skildringer der har mange år på bagen, men som også giver indtryk af, hvilken levende egn vi befinder os i.

Titelbladets foto i årgang 10 viser en affotografering af O.J. Rawerts billede af

Pavillonon på Haga, der minder os om den prægtige tur som Hans Kruse arrangerede for Blicher-Selskabets medlemmer og Foreningen Norden for Viborg i 2011.

Fra Blichers tid finder vi en glimrende beretning af Anne Sofie V. Christensen om en pige, Elle, der var forlovet med en soldat, der faldt ved slaget på Rheden 1801. Da hun var meget fattig og også ventede barn med soldaten, søgte hun om tilskud først til barnet, og da det døde 3 mdr. gammelt, om enkepension, der også blev bevilget. De omtalte arkivalier stammer fra Rigsarkivet, og man ser igennem disse, hvilken vigtig rolle præsterne har haft i den slags sager. For den sags skyld kunne det næsten have været Blicher eller hans far der skulle have taget sig af sagen. Nu blev det Steens formand i embedet, der hjalp til.

Esbjen Overgaard Jensen skriver om Hosekræmmeren i Over Simmelkjær. "Hvem var Hosekræmmeren?"

Overgaard Jensen er ud af slægten, der har ejet den såkaldte Hosekræmmergård i Simmelkjær. Han er dog lige så usikker som mange andre, om det nu er den gård, Blicher har ladet sig inspirere af.

Han slutter med nogle meget indviklede familieudredninger og omtaler Aakjærs sagn om den myrdede hosekræmmer i romanen *Bondens søn*. Tilbage er der blot at sige, at *Hosekræmmeren* er en novelle, det er fiktion, huset kan ligge uendelig mange steder, for huset er nemlig også fiktion.

Vi finder også James Lerches artikel om *En indbydelse til et selskab* (Aftrykt på side 7).

Erik Harbo: Om *E Bindstouw*

I cd-bookletten er der en indholdsfortegnelse, hvoraf fremgår hvornår Blicher skrev de forskellige fortællinger og sange, samt hvilken dialekt han valgte. Enkelte oplysningerne er taget fra udgaven 1982, hvor der medfulgte et teksthæfte, hvor professor Peter Skautrup havde gjort rede for historien bag *E Bindstouw*.

Historien. I Midt- og Vestjylland strikkede (bandt) man uldtøj formodentlig gennem flere hundrede år, dvs. strømper, undertøj, underskjorter. Alle bandt både tidligt og silde, hvor man gik og stod. Indtægterne fra denne industri havde stor betydning i disse bindeegne. Man mødtes i de lange vinteraftner for at binde sammen. Det er denne situation Blicher beskriver med sin sædvanlige genialitet.

Man mødes i skolestuen i Lysgaard hos degnen Kræn Koustrup, og forbilledet for denne degn er Mogens Andersen, der var lærer her i Niels Blichers tid som præst i Vium (skildret i *Topographie over Vium Præstekald*).

Lokaliteterne, der omtales, ligger næsten alle ved Lysgaard og nærmeste sogne.

Om aftenen var der stadig varme i skolestuen, og det kunne man så udnytte. Man bænkedes sig om bordskiven, målte garnet af og fik det op om krogen i loftet, og så var man klar til at binde om kap. Blichers personer er alle ældre, oprin-

deligt har det nok været de unge mennesker, der samledes om aftenen.

I Thorning har der siden 1932 været tradition for at opføre *E Bindstouw*. I programmet redegør Verner Vad for hvornår *E Bindstouw* er blevet opført i Thorning.

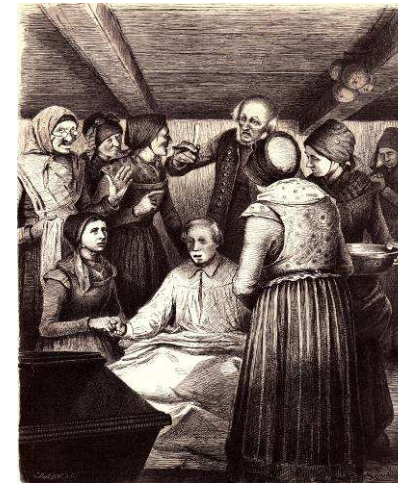
Det var Landbrugskonsulent J. Finde-rup Jakobsen, der samlede nogle Blicher-interessererede. Første forestilling opførtes i Thorning forsamlingshus på digterens 150 års fødselsdag, 11. okt. 1932. Opførelse blev en stor succes. Disse Thorning-folk fik i de følgende år meget travlt; der var bud efter dem fra snart alle egne af landet og man tog på turne til København.

For det nye hold der på opfordring af bl.a. Verner Vad gik i gang igen, var de gamle kulisser, rekvisitter og tøj stadig

tilstede. Også denne gruppe af Thorningfolk udførte forestillingen mange gange gennem en række år. De medvirkende var som på cd'en: se bookletten

I bookletten er der en gennemgang af personernes historier, ligesom der er gode muligheder for at opsøge historien på www.adl.dk, hvor Blicher-selskabets udgave fra 1982-84 (fire bd.) er stillet til rådighed for Det kgl. Bibliotek. Man kan downloade en udgave med oversættelse til rigsdansk.

Ill. Fra Mowens af Hans Smidth

skillige effekter fra Blicher, bl.a. hans autograf. Den er klippet ud af et dokument, så indholdet af brevet eller attesten kender jeg ikke. Min morfar har noteret: »Fra en Attest i Familien Boldtsens eje«. Det er derfor tænkeligt, at det også er her, min morfar har fundet og fået »Indbydelsen«. En anden mulighed er, at den stammer fra en af de tre omtalte aviser: Randers Amtsavis, Jyllands-Posten eller Den Viborger Samler.

Jeg har forsøgt, men det er ikke lykkedes mig, at opspore andre eksemplarer af denne indbydelse. I den store Blicher-bibliografi som Danmarks Biblioteksskole og Blicher-Selskabet udgav, står opført som nr. 867 Bekendtgørelse og nr. 869 Artikel, som omhandler indbydelsen, men det lader ikke til at være et selvstændigt ark. Formentlig er indbydelsen sendt til en udvalgt kreds, som man har håbet ville være med. Ved siden af denne direkte henvendelse er teksten så indrykket i avisen.

Festen på Himmelbjerget 1842

Det år blev festen holdt efter samme mønster som de tidligere fester i 1839, -40 og -41. Men der var færre deltagere, kun 1500-2000. Blicher holdt tre af talerne: »En Tale om den rigtige Landevej«, »Conservativ – et prosaisk Foredrag«, og en tale for la Cour: »Endnu en Frelse i Nøden – en Gang i Døden«, og så læste han redningsdigtet: »Det var en stadselig Vinterdag«, og senere digtene »Margrethe Ulfeld«, »Eleonore Ulfeld« og »Soven og Drømmen«. To nye sange havde han også skrevet. Til festen underholdt danske og svenske studenter-sangere med flerstemmig sang, og Ran-

ders Regiments-Musikkorps spillede.

Det følgende år var Blicher ikke med i festkomiteen, men leverede alligevel en række taler og sange. Ved festen i 1844 talte Blicher også, men kun én gang. Det blev den sidste fest, for komiteen nedlagde sig selv. Blicher forsøgte på egen hånd at genoplive festen, men uden held. Heller ikke hans tanker om en fest på Hohøj ved Mariager blev til noget. I stedet besøgte han fester på Sjælland og på Skamlingsbanken.

Jeg tror, det ville have glædet min morfar at se indbydelsen overdraget til Blicheregnens Museum. Ved lejlighed kommer også et lille trefarvet – grønt/blåt/hvidt – stykke stof, som var adgangstegn ved himmelbjergfesterne. Det stammer fra Nordisk folkefest 1939 i anledning af 100-året for den første af festerne.

Erik Harbo har i sin bog: »St. St. Blicher og Himmelbjerget, 1999« refereret Blichers forklaring på farverne: »Blaat er Havet. Blaa er Himlen. Blaa er Nattens Himmelhvælvning. Hvidt er Nordens Vinterfarve. Hvidt betyder Uskyld, Sjælens og Hjertets Renhed. Grøn er Forårets festlige Dragt, Ungdommens farve, Håbets og Glædens Farve.

Årsgave I

Erik Harbo synger sange af Blicher I sidste nummer af Noter er der gjort rede for indholdet på cd'en.

Årsgave II

E Bindstouw

Det er med stor glæde at Blicheregnens Museumsforening og Blicher-Selskabet kan præsentere denne ny-digitaliserede udgave af "E Bindstouw".

Se også bogliste

Helle Frisman: "Ordets dag" i Randers lørdag den 27. oktober 2012

Lørdag den 27. oktober afholdtes "Ordets dag i Randers". Efter nogle begyndervanskeligheder de første to år synes arrangementet nu at have fundet sin form. Dog er mængden af aktiviteter i forhold til tidsrammen stadig for stor.

Omdrejningspunktet er hvert år tildelingen af Karin Michaëlis Prisen. Blandt 6 nominerede gik prisen i år til Henriette E. Møller for romanen "Danskerheld", hvis hovedperson er med hold 9 i Irak.

Ud over præsentationer af flere nulevende forfattere med tilknytning til Randers var St. St. Blicher årets tema.

Der var et foredrag om Blichers lyrik

ved undertegnede, og et andet, hvor foredragsholderen journalist Christian Degn sammenlignede Blichers novelle "Hosekræmmeren" med nutidens fjernsynsportrætter af mennesker i krisesituationer.

Endelig sang Ejnar Gaardmand tre digte af Blicher, nemlig "Snedkervisen", uddrag af "Min Svanesang" og den lystige "Jeg havde mig en Kæreste" fra "Kærlighed paa Dagvognen". Melodierne var komponeret af Sven Foged, der også akkompagnerede.

Alt i alt tegner "Ordets Dag" til at blive en fast institution i årets gang i Randers.

Brudstykker 2011 indeholder i Blichersammenhæng et par spændende og oplysende artikler. Titelbladet afbilder herregården Palstrup, som Blicher bl.a. bruger i *Røverstuen*. I forordet citerer formanden Bente Sørensen Blichers sidste digt fra Nytår 1848 (*Randers Avis*) "Så er et Aar da atter gjemt" med den sige begyndelse:

Det onde maa du tåle... og senere

Det gode maa du nyde... og til sidst

Ej bedre kan den gamle Mand Dig raade.

Edvin Sevelsted skriver om Tange ås fire vandmøller, møller som Blicher må have kendt, og hvor der stadig er huse og bygninger tilbage. Det drejer sig om Kærsholm, Humle, Hørup og Højbjerg møller.

Lise Kærgaard Andersen har fat i en væsentlig beretning om Hosekræmmerfamilien Keller, Thorning.

Af de personer i Thorning, som Blicher har omtalt mest, bærer sognefoged Johs. Keller prisen, i dag kendt fra breve og små beretninger. Blicher fandt hos

ham de oplysninger, han skulle bruge til sine indberetninger til kancelliet om egen hosebinderi. Blicher beretter også, at Keller var en dygtig mand, der som den første gjorde brug af at mergle sine marker (apropos: der siges, at der lå en dyngede aldrig udbragt mergel ved Thorning præstegård, da Blicher rejste).

Keller blev født i 1777. Der fortælles en fantastisk historie om den vævekoloni på 476 vævere med koner og børn, som Bernstorff fik til Danmark først i 1770-erne. Først til Odense, dernæst til Taastrup. Kellerslægten søgte om tilladelse til at slå sig ned ved Randbøldal og endte i kolonien på Frederikshede. Den unge Johannes begyndte nu som hosekræmmer og slog sig ned i Thorning, hvor han købte gården Kauersgaard. Han søgte samtidig viden og oplysning, hvor han kunne finde den, og lånte bøger, ikke mindst hos Blicher. Han siger selv, at der blev knyttet et direkte venskab med Blicherfamilien, et venskab, der fortsatte

selvom Blicher flyttede til Spentrup.

En lang række breve mellem Johs. Keller og sønnen Chr. Bach (moderens efternavn), der var i lære i en klædehandel i København, er bevaret.

Keller døde i 1851 og blev begravet på Thorning kirkegård. Senere tiders ufornuft tillod at graven blev sløjfet i 1944!!

Eigil Overby skriver om Matthias Wilhelm Mohr. De drejer sig om den gård-ejer og forpagter, som er omtalt meget grundigt i den dagbog som den 16-årige Severin Weiersøe skrev, da han i 1830 blev ansat som huslærer på Mohrs gård Klausholm, Levring sogn ved Viborg. Knud Sørensen har skrevet en udførlig bog om Weiersøe. I artiklen omtales Weiersøes betagelse af Mohr, men også hans oplevelse af Blichers *Brudstykker af en Landsbydegns Dagbog*, som han fik lov at læse. Vi ved, at han opfattede historien som sand, sådan som Blicher forsøgte at bilde folk ind ved den første udgivelse i *Læsefrugter* 1824.

Mohrs liv fik en tragisk ende. Han tog

sit eget liv plaget af sygdom (koldbrand, der gav ulidelige smerter). Han efterlod sig kone og ganske små børn.

Denne artikel blev Overbys sidste. Hans indsats har ifølge Bente Sørensen været uvurderlig for foreningen.

Sidst i bogen fortæller Grethe Bo Madssen om en Blicherfamilie, der i generationer (7) har opkaldt barn nr. 2 efter den gamle tip,tip...oldefader. De problemer, der følger med at bære så kendt et navn, er også beskrevet. Faktum er, at traditionen nu er brudt, og den sidst ankomne toer er blevet døbt William.

Jeg vil til slut anbefale vore medlemmer at læse de relevante artikler, og måske kunne jeg forstille mig et udvidet samarbejde mellem Blicher-Selskabet og de foreninger, der beskæftiger sig med Blicherstof.

Vi ønsker *Brudstykker* rigtig mange leveår fremover.

Årbøgerne kan købes på museet.

James Lerche: Indbydelse til et selskab

Den 5. april 1842 udsendte Blicher sammen med 10 andre en indbydelse til dannelse af »Et fast Himmelbjerg-Selskab«. Tanken var, at medlemmerne skulle tegne sig for et årligt bidrag på en Rbd., og med denne fond kunne en komite så arrangere festerne, uden at de selv skulle risikere noget økonomisk.

Den lille trykte indbydelse har jeg fra min morfar, Holger Hjersing (1867-1942). Han kom i købmandslære i Grenå, giftede sig 1899 i Randers og etablerede sig få år senere i Hadsund som tømmerhandler. Allerede dengang blev han optaget af Blicher. Hans kone – min mormor – var en meget smuk lille dame, måske lidt som Ernestine. Morfar var et naturmenneske, og min mor har fortalt, at han næsten hver dag klokken 17 prompte lukkede forretningen, og så tog han sin elskede hund med på en lang vandretur på heden. Ofte kom han sent hjem, hvor konen ventede – måske ikke ligefrem med »krabasken«, men hun havde ingen forståelse for hans liv på heden. Det har ikke været et rosenrødt ægteskab, men min morfar fandt gennem Blicher en »lidelsesfælle«. Med flid og begejstring læste han alle Blichers noveller og begyndte tidligt at samle på Blicherskrifter. Han korresponderede med samtidens største Blicher-kendere. Breve og hilsner er gemt fra blandt andre Johannes Nørvig og Jeppe Aakjær. I et brev fra Aakjær kan læses, at min morfar har spurgt efter førstetryk af Blicher. Min mor har også fortalt, hvordan hun som ganske lille pige ofte var ude at gå tur med sin far. Så bankede de på hos

folk i omegnen og spurgte, om de havde nogle bøger af Blicher, som han måtte få eller købe.

Som 60-årig i 1927 afhændede han sin tømmerhandel og flyttede med familien (sin kone og tre døtre) til Randers. Min morfar var nu en inkarneret Blicher-samler. Adskillige timer hver dag tilbragte han i arkiverne på Randers Amtsbibliotek, hvor han afskrev alt hvad der stod i avisen om og af Steen Steensen Blicher fra 1810 og frem. Han indså, at en genvej til forståelse af Blicher gik gennem faderen Niels Blicher, og derfor omfattedes også han af morfars interesse og undersøgelser. Det kom blandt andet Jesper Langballe til gode i forbindelse med hans bog »Niels Blicher. En 1700-tals præst«. Morfars optegnelser, som nu er hos mig, supplerede Jesper Langballes egen fortegnelse over Niels Blichers skrifter med yderligere 50. Morfars undersøgelser er også foregået på Jyllands-Posten og på Den Viborger Samler. På Statsbiblioteket i Århus har min morfar haft et frugtbart venskab med overbibliotekar Bendtsen. Herfra erhvervede han dubletter i bibliotekets samling af Blichers førsteudgaver mod at overdrage en udgave af sine skriftlige optegnelser af og om både Niels og Steen St. Blicher til biblioteket. Sådan kunne man godt handle dengang. Morfars mange håndskrevne bøger findes stadig på Statsbiblioteket i Århus.

I Randers har min morfars vennekreds omfattet grossererfamilien Boldtsen. Og denne familie har haft en vis tilknytning til Blicher. Fra dem har min morfar ad-

Da denne Folkefest synes at vinde mere og mere Yndest, og da Hs. Majestæt Kongen, ved at afsjæbe den forrige Eier det egentlige Himmelbjerg og lade Afgangen staae aaben for Alle, saa at sigte har givet Festen sit Grundlag, saa synes det at være hensigtsmæssigt, at et Selskab dannede sig, for ved frivillige Bidrag at tilveiebringe et Fond, hvoraf de nødvendige Udgifter til Pavillon, Musik ic. kunne udredes, og som ved en udvalgt Committee kunde bestyre Festen. I denne Anledning tillade Underrettede sig at indbyde vore ærede Medborgere til at oprette et saadant Selskab, ved at tegne sig for et aarligt Bidrag af 1 Rbd., for det første for 3 Aar. Naar blot 3 à 400 Rbd. samles, vil den i sin Tid valgte Committee være istand til at træffe saadanne Foranstaltninger paa Himmelbjerg, at Samlingen den 3die August kan blive behagelig for Alle, som ønske at deeltage. Bidragene ønskes indbetalt inden 1ste Juni, og har Hr. Pastor Kjerumgaard i Nye lovet at opbevare dem indtil Selskabets nærmere Bestemmelse kan indhentes, i hvilken Anledning vi indbyde til et Møde den 1ste Juni næstkommande i Nye.

Nye, den 5te April 1842.

St. St. Blicher, Præst.	J. W. Bruun, Boghandler.	J. L. v. Halle, Proprietair.	O. Kirk, Bonde og Stænderdeputeret.
J. Munch, Stud. theol.	Vilh. Schøler, Candidat.	J. Seidelin, theol. Cand.	A. E. W. Tang, Proprietair.
J. P. With, Justitiarab og Stænderdeputeret.	M. P. With, jur. Candidat.	Wulff, Møller og Stænderdeputeret.	